

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Skötselplan för naturreservatet Baremosse i Tidaholms kommun

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

DEL A – BESKRIVNING	4
1. Syfte	4
2. Beskrivning av området	4
2.1 Uppgifter om naturreservatet	4
2.2 Allmän beskrivning av området	5
2.3 Historisk och nuvarande mark- och vattenanvändning	5
2.4 Områdets bevarandevärden	5
2.5 Övrig bebyggelse och anläggningar	6
DEL B – SKÖTSEL	7
3. Skötsel och bevarandemål	7
3.1 Utgångspunkter vid indelning av skötselområden	7
3.2 Utgångspunkter för bevarandemål	7
3.3 Skötselområden med mål och åtgärder	7
3.4 Bevarandemål för	9
4. Friluftsliv	10
5. Gränsmarkering	10
6. Uppföljning	10
6.1 Uppföljning av skötselåtgärder	10
6.2 Uppföljning av bevarandemål och gynnsamt tillstånd	10
6.3 Revidering av skötselplanen	11
7. Sammanfattning av planerad förvaltning	11
8. Referenser	11

BILAGOR

- 3a Skötselområdeskarta
- 3b Naturtypskarta
- 3c Natura 2000-habitatskarta
- 3d Friluftslivskarta

Inledning

Skötselplanen beskriver vad som ska göras i naturreservatet, när och hur ofta det ska göras. Den fastställer också vad som är viktigast att göra om reservatsförvaltaren, d v s den som är ansvarig för naturreservatets skötsel, behöver prioritera. Förutom reservatsförvaltaren vänder sig skötselplanen till markägaren och andra intressenter.

Naturreservatets syften styr vilka föreskrifter (regler) som gäller i naturreservatet och ifall skötsel behövs för att syftena med naturreservatet ska kunna uppfyllas.

Länsstyrelsen har ett övergripande ansvar för att statligt bildade naturreservat sköts. Länsstyrelsen har också ansvar för tillsynen i statliga naturreservat. Förvaltningen kan överlåtas till andra, t.ex. Väst kuststiftelsen eller den kommun där naturreservatet är beläget. De praktiska skötselåtgärderna utförs oftast av markägare, arrendatorer, entreprenörer eller andra som förvaltaren har skötselavtal med.

Skötselplanen är uppdelad i två delar, A och B. Den första delen är en beskrivande del. Där anges bland annat naturreservatets syften och vilka natur- och bevarandevärden som finns i naturreservatet. Den andra delen av skötselplanen beskriver naturreservatets bevarandemål och hur naturreservatet ska skötas.

DEL A – BESKRIVNING

1. Syfte

Syftet med naturreservatet är att:

- Bevara och utveckla ett skogs- och myrmosaiksområde med högmossar, öppna och trädbevuxna myrar samt bitvis naturskogsartad barrskog.
- Bevara myrens hydrologiska och geovetenskapliga värden.
- På sikt utveckla naturvärden knutna till naturskogsartad barrskog på mark påverkad av skogsbruksåtgärder.
- Strukturer som varierande trädålder och trädslagsfördelning samt död ved skall på sikt förekomma i för skogsmiljöerna riklig omfattning
- Bevara myrmiljöernas rika fågelliv
- Bevara de inom området förekommande naturtyperna och/eller arterna som ingår i EU:s nätverk av skyddsvärda områden, Natura 2000, i gynn- samt tillstånd.

Syftet ska tryggas genom att:

- Området lämnas att utvecklas fritt.

2. Beskrivning av området

2.1 Uppgifter om naturreservatet

Namn:	Baremosse
Beslutsdatum:	2014-12-08
Areal:	74,6 ha
Lägesbeskrivning:	Ca:18 km söder om Tidaholm
Län:	Västra Götalands län
Kommun:	Tidaholm
Förvaltare:	Länsstyrelsen i Västra Götalands län
NVR id:	2000381
Natura 2000-beteckning:	SE0540008
Naturgeografisk region:	Tiveden-Tylöskogen-Kålmården

Tabell 1: Markslag och naturtyper som ska rapporteras till Naturvårdsverket. Må-
larealet är de som förväntas efter eventuella restaurerings- och skötselåtgärder.

¹ Kartering av skyddade områden (KNAS), (Naturvårdsverket 2003)

² Myrskyddsplan för Sverige - huvudrapport över revidering 2006 (Naturvårds-
verkets rapport 5667)

Markslag och Naturtyp	Areal år 2014 (ha)	Målareal (ha)
Barrskog:	43,5	50,1
Granskog ¹	5,9	5,9
Tallskog ¹	16,9	16,9
Barrblandskog ¹	20,7	27,3
Hygge¹:	2,9	0
Brännor, ungskog, plantskog:	3,7	0
Myr²:	24,5	24,5
Mosse	24,5	24,5

Natura 2000-naturtyp	Areal år 2014 (ha)	Målareal (ha)
7110 Högmosse	16,0	16,0
7140 Öppna mossar och kärr	8,1	8,1
91D0 Skogsbevuxen myr	16,9	16,9
9010 Taiga	1,7	5,0
Uttecklingsmark – 9010 Taiga	3,3	0

2.2 Allmän beskrivning av området

Reservatet utgör en del av ett stort myrkomplex dominerat av en platåmosse och sluttande mossar med fastmarkspartier. Större delen av myrområdet ligger i Jönköpings län. Mossen är av högmossekaraktär med tuvsträngar, höljet och välutvecklade gölkomplex. Kärr förekommer i form av laggar omkring mosseytorna. I anslutning till kärren finns sumpskogar. Mossen är förhållandevis oskadad av dikningar och andra ingrepp (det finns dock några diken). På fastmarken växer en barrblandskog som omväxlande domineras av tall respektive gran. Normalt skogsbruk har bedrivits på större delen av fastmarken. Jordarterna utgörs av, förutom torv i myrmarkerna, främst av morän som bitvis är mycket tunn. En torvtäkt gränsar till området i nordvästra delen av mossen.

2.3 Historisk och nuvarande mark- och vattenanvändning

Häradskartan visar att fastmarken var bevuxen med barrskog omkring 1850. På Hulebäcksmaden samt längst upp i NO bedrevs ett slätterbruk.

2.4 Områdets bevarandevärden

Området hyser höga naturvärden, främst knutna till de relativt opåverkade myrmarkerna. Det välutvecklade gölkomplexet ute på mosseplanet har stor betydelse för fågelfaunan, här trivs t ex grönbena, ljungpipare och smålom. På mossen finns flera arter som annars har i huvudsak nordligt utbrednings-

område, t.ex. dvärgtranbär, klotstarr, vitmosslav (*Icmadophila ericetorum*) och mossebägarlav (*Cladonia subfurcata*).

2.4.1 Biologiska bevarandevärden

Området är av regeringen utnämnt som Natura 2000-område enligt EU:s art- och habitat direktiv samt fågeldirektivet. För Natura 2000-området finns en framtagna bevarandeplan.

Tabell 3. Förekomst av

- signalarter (S), arter som används för att lokalisera och urskilja skogar med höga naturvärden (Skogsstyrelsen, Nitare 2000)
- arter (EU) som är listade i EUs fågeldirektiv (direktiv 79/409/EEG) annex 1 och art- och habitatdirektiv (direktiv 92/43/EEG) annex 2 och 4.

Art	Kategori
Lavar	
Vitmosslav	S
Fåglar	
Grönbena	EU
Järpe	EU
Ljungpipare	EU
Orre	EU
Smålom	EU
Tjäder	EU
Trana	EU
Spillkråka	EU

2.4.2 Geovetenskapliga bevarandevärden

Mossens kraftiga lutning i randområdena medför tidvis stora vattenrörelser. Dessa är sannolikt förklaringen till de erosionsfenomen i torven som finns bl.a. kring hulebäcksmaden. Områdets växlande uppbyggnad och hydrologi ger den stort geovetenskapligt och hydrologiskt värde.

2.4.3 Kulturhistoriska bevarandevärden

Inga fornlämningar eller kulturhistoriska lämningar finns dokumenterade i området

2.4.4 Friluftslivsvärden

Reservatet ligger förhållandevis otillgängligt, stigar saknas i området och myrmarkerna är tämligen blöta och svårframkomliga. Därav bedöms området ha mindre betydelse för friluftslivet.

2.5 Övrig bebyggelse och anläggningar

Ingen bebyggelse eller anläggning förekommer i området.

DEL B – SKÖTSEL

3. Skötsel och bevarandemål

3.1 Utgångspunkter vid indelning av skötselområden

Indelning av skötselområden utgår från skötselbehovet. Naturreservatet är indelat i 1 skötselområde med tillhörande delområden.

Skötselområdena är:

1. Skogs- och myrmosaik – fri utveckling.

Inom varje skötselområde kan en eller flera naturtyper förekomma. I skötselområdena kan det även finnas Natura 2000-naturtyper. Naturtyperna och Natura 2000-naturtypernas avgränsningar framgår av bilaga 3b och 3c.

3.2 Utgångspunkter för bevarandemål

Bevarandemålen preciserar syftet för respektive skötselområde och ger en beskrivning av hur det ska se ut när gynnsamt tillstånd råder. De ger också förutsättningarna för den uppföljning som planeras.

3.3 Skötselområden med mål och åtgärder

Skötselområde 1

Skötselområde	Areal (ha)
1	74,6
Summa	74,6

Delområde	Areal (ha)
1.1 Högmosse	16,3
1.2 Öppen mosse/kärr	8,1
1.3 Tallmosse	16,9
1.4 Naturskogsartad granskog - N2000 habitat	1,7
1.5 Granskog – utv. N2000 habitat	3,3
1.6 Brukad barrblandskog	20,7
1.7 Brukad granskog	0,9
1.8 Ungskog	3,7
1.9 Hygge	2,9
Summa	74,6

Markslag och naturtyper som ska rapporteras till Naturvårdsverket. Målarealerna är de som förväntas efter eventuella restaurerings- och skötselåtgärder.

¹ Kartering av skyddade områden (KNAS), (Naturvårdsverket 2003)

² Myrskyddsplan för Sverige - huvudrapport över revidering 2006 (Naturvårdsverkets rapport 5667)

Naturtyp	Areal år 2014 (ha)	Målareal (ha)
Mosse ²	24,5	24,5
Barrblandskog ¹	20,7	27,3
Tallmosse ¹	16,9	16,9
Granskog ¹	5,9	5,9
Ungskog ¹	3,7	0
Hygge ¹	2,9	0

Natura 2000-naturtyp	Areal år 2014 (ha)	Målareal (ha)
7110 Högmosse	16,0	16,0
7140 Öppna mossar och kärr	8,1	8,1
91D0 Skogsbevuxen myr	16,9	16,9
9010 Taiga	1,7	5,0
Utvecklingsmark – 9010 Taiga	3,3	0

Beskrivning:

Skötselområdet omfattar hela reservatet men delas upp i 9 delområden. Indelningen baseras på de olika naturtyperna som förekommer i reservatet.

Delområde 1.1 omfattar den välutvecklade högmossen med ett öppet mosseplan och välutvecklat gölkomplex.

Delområde 1.2 utgörs av öppna och relativt opåverkade myrområden, dock ej av högmossekaraktär.

Delområde 1.3 består av myrmark bevuxen med tallskog. Här märks ingen eller endast mycket liten påverkan från skogsbruksåtgärder. Viss hydrologisk störning pga. av diken förekommer dock på vissa ställen.

Delområde 1.4 är naturskogsartade granskogsområden som sannolikt endast varit föremål för begränsad plockhuggning lång bakåt i tiden. Här finns således gamla träd, rikligt med död ved och en naturlig och varierad ålderstruktur i trädskiktet.

Delområde 1.5 liknar 1.4 men hyser bl.a. mindre mängd död ved och fler spår av skogsbruk.

Delområde 1.6 är en brukad barrblandskog som bitvis domineras av tall respektive gran. Gallrings- och röjningsåtgärder förekommer i olika grad och spritt i delområdet.

Delområde 1.7 är en planterad drygt 15-årig granskog.

Delområde 1.8 består av ytor som omväxlande planterats med gran respektive tall för uppskattningsvis 5 – 10 år sedan.

Delområde 1.9 är ett hygge som nyligen har planterats med tall.

Bevarandemål:

Arealen av natura2000-habitatet 7110 högmosse ska uppgå till minst 16 ha.

Arealen av Natura2000-habitatet 7140 öppna mossar och kärr ska uppgå till minst 8,1 ha.

Arealen av Natura2000-habitatet 91D0 Skogsbevuxen myr ska uppgå till minst 16,9 ha.

Arealen av Natura2000-habitatet 9010 Taiga ska på sikt uppgå till minst 5,0 ha.

Myrmarkerna ska vara hydrologiskt opåverkade av mänskliga verksamheter.

Skogen skall på sikt vara naturskogsartad med väl fungerande naturliga processer och intern dynamik. Det ska på sikt finnas rikligt med död ved, både stående och liggande och i olika nedbrytningsgrader. Trädsiktet ska på sikt variera i ålder, täthet samt vara flerskiktat.

Engångsåtgärder:

Hela reservatet lämnas att utvecklas fritt.

Underhållsåtgärder:

Inga

3.4 Bevarandemål för arter

De i reservatet förekommande och enligt fågeldirektivet utpekade fågelarterna skall ha stabila eller ökande populationer.

Åtgärder

Om uppföljning visar vikande populationer för någon eller några av de inom området förekommande och enligt fågeldirektivet utpekade fågelarterna får artspecifika skötselinsatser genomföras.

4. Friluftsliv

I reservatet görs inga satsningar på friluftslivet i form av stigar, parkeringsplatser eller liknande. Området lämnas att upplevas i sin nuvarande form. Endast en informationsskylt med beskrivning av reservatet skall anläggas. Karta med planerad informationsskylt finns i bilaga 3d.

Bevarandemål:

En väl underhållna informationsskylt med beskrivning av naturreservatet ska finnas.

Engångsåtgärder:

En informationstavla ska sättas upp på den plats som är markerade på karta i bilaga 3d. Tavlan ska utföras enligt svensk standard och naturvårdsverkets anvisningar Att skylta skyddad natur. De ska bland annat innehålla karta över reservatet samt beskriva dess syfte, bevarandevärden och gällande föreskrifter för allmänheten. En engelsk text eller en engelsk sammanfattning ska finnas.

Underhållsåtgärder:

Informationstavlan ska tillses regelbundet och underhållas vid behov av förvaltaren.

5. Gränsmarkering

Reservatets gräns ska märkas ut i fält. Gränsmarkeringar ska utföras enligt Naturvårdsverkets anvisningar ”Att skylta skyddad natur”.

6. Uppföljning

6.1 Uppföljning av skötselåtgärder

Skötselåtgärder som utförs i reservatet bör dokumenteras av den som utför åtgärden. Av dokumentationen bör framgå:

- åtgärd
- plats (skötselområde)
- kostnad
- tidpunkt
- utförare

Åtgärder av restaureringskaraktär bör dokumenteras med foto före och efter åtgärd.

6.2 Uppföljning av bevarandemål och gynnsamt tillstånd

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket. I en särskild uppföljningsplan kommer målbildindikatorer att anges. Dessa målbildindikatorer följs sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i skötselplanen uppfylls och att skötseln fungerar. Uppföljningen kommer vara en viktig hjälp för förvaltarens planering av skötselarbetet.

6.3 Revidering av skötselplanen

Skötselplanen gäller tills vidare och revideras när uppföljningen indikerar att det behövs.

7. Sammanfattning av planerad förvaltning

Förvaltningen av naturreservatet Baremosse bekostas av staten.

Tabell 4. Sammanfattning och prioritering av skötselplanens åtgärder. Prioritering inom intervall 1-3 där 1 är högsta prioritet att genomföra.

Åtgärd	Skötselområde	När/intervall	Prioritet
Gränsmarkering	1	Efter beslut	1
Informationsskylt	1	Efter beslut	1

8. Referenser

Allmänna referenser

EUs art- och habitatdirektiv (direktiv 92/43/EEG) annex 2 och 4.

EUs fågeldirektiv (direktiv 79/409/EEG) annex 1.

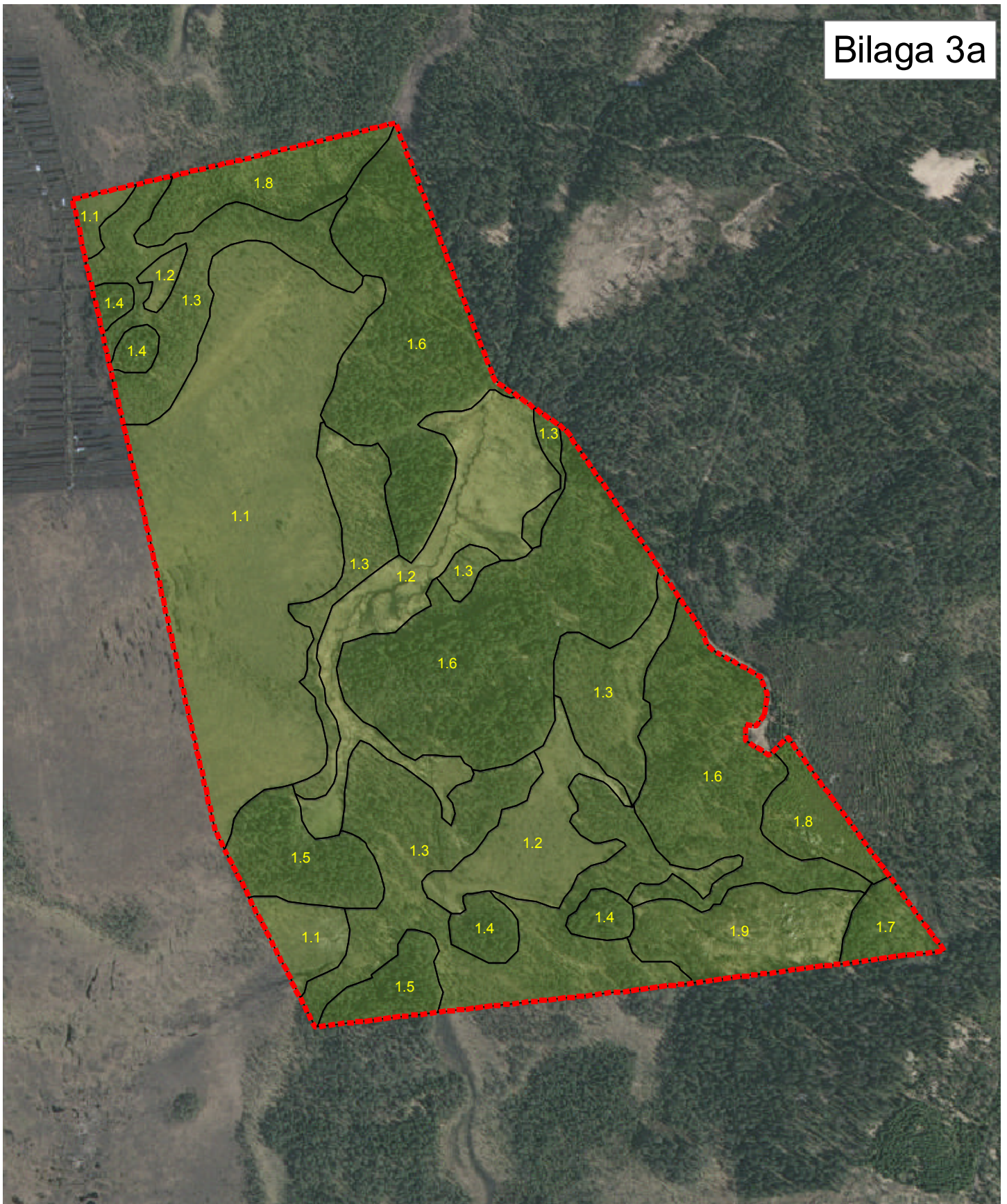
Gärdenfors, U. (red.). 2010. Rödlistade arter i Sverige 2010- The 2010 Red List of Species. Naturvårdsverket, 2003. Kartering av skyddade områden – skogstyper i naturreservat och nationalparker. Rapport 5282, Naturvårdsverket, Stockholm.

Naturvårdsverket. 2006. Myrskyddsplan för Sverige - huvudrapport över revidering 2006. Rapport 5667, Naturvårdsverket, Stockholm.

Nitare, J. (red.), 2000. Signalarter - indikatorer på skyddsvärd skog. Flora över kryptogamer. Skogsstyrelsens förlag, Jönköping.

Referenser specifikt för detta naturreservat

Länsstyrelsen i Skaraborgslän, Planeringsavd. Meddelande 5/83, Baremosse – ett riksobjekt.

Skötselplanekarta Naturreservatet Baremosse, Tidaholms kommun

 Gräns för naturreservat

Skötsel

 Fri utveckling

Skala 1:7000

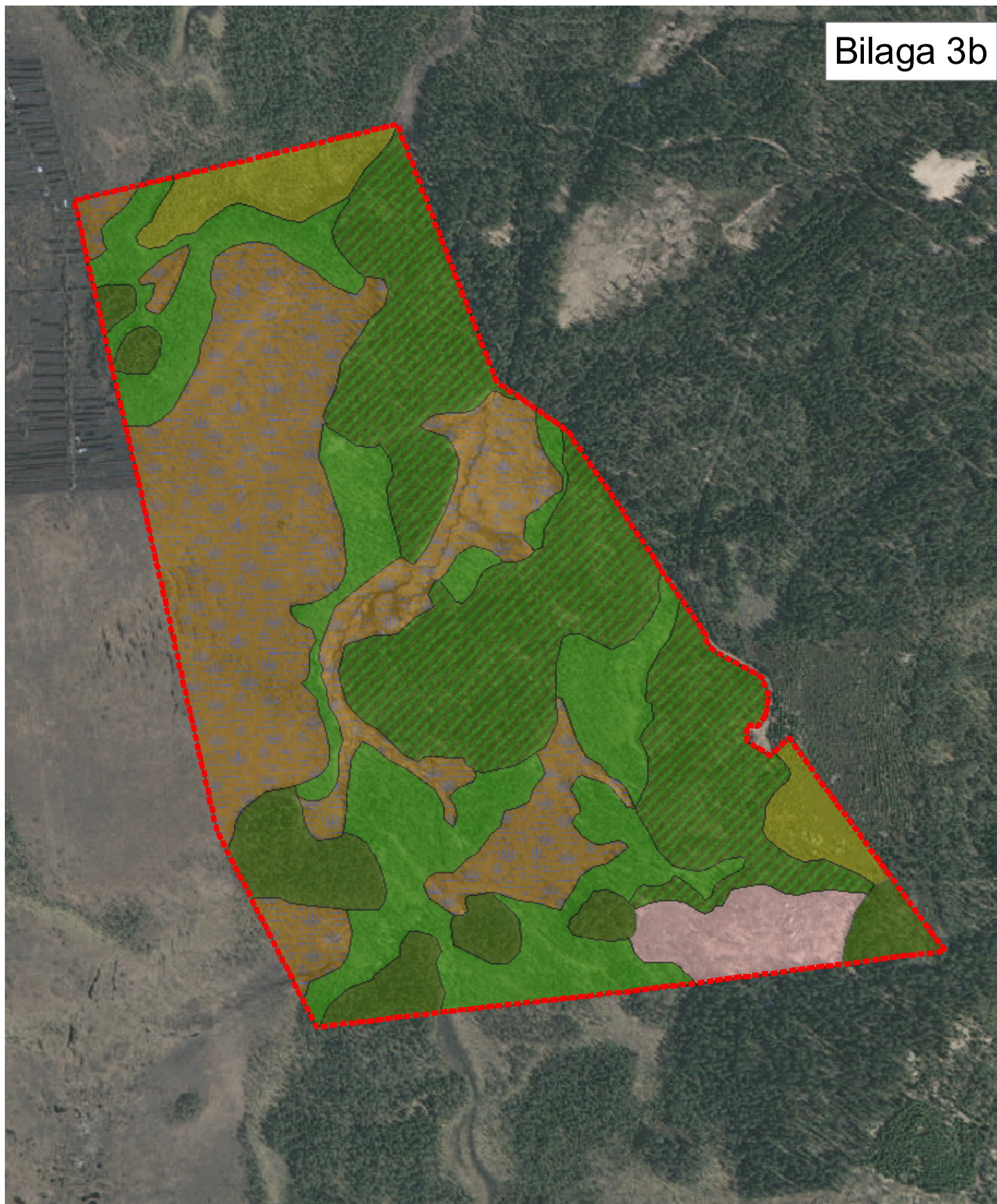
0 100 200 400 Meter

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Illustrationskarta till skötselplan för naturreservatet Bare mosse
Tillhör Länsstyrelsens beslut 2014-12-08,
dnr0511-26806-2011

© Länsstyrelsen i Västra Götalands län
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Naturtypskarta Naturreservatet Baremosse, Tidaholms kommun

 Gräns för naturreservat

NATURTYPER

	Granskog
	Ungskog/plantskog
	Mosse
	Barrblandskog
	Hygge
	Tallskog

Skala 1:7000

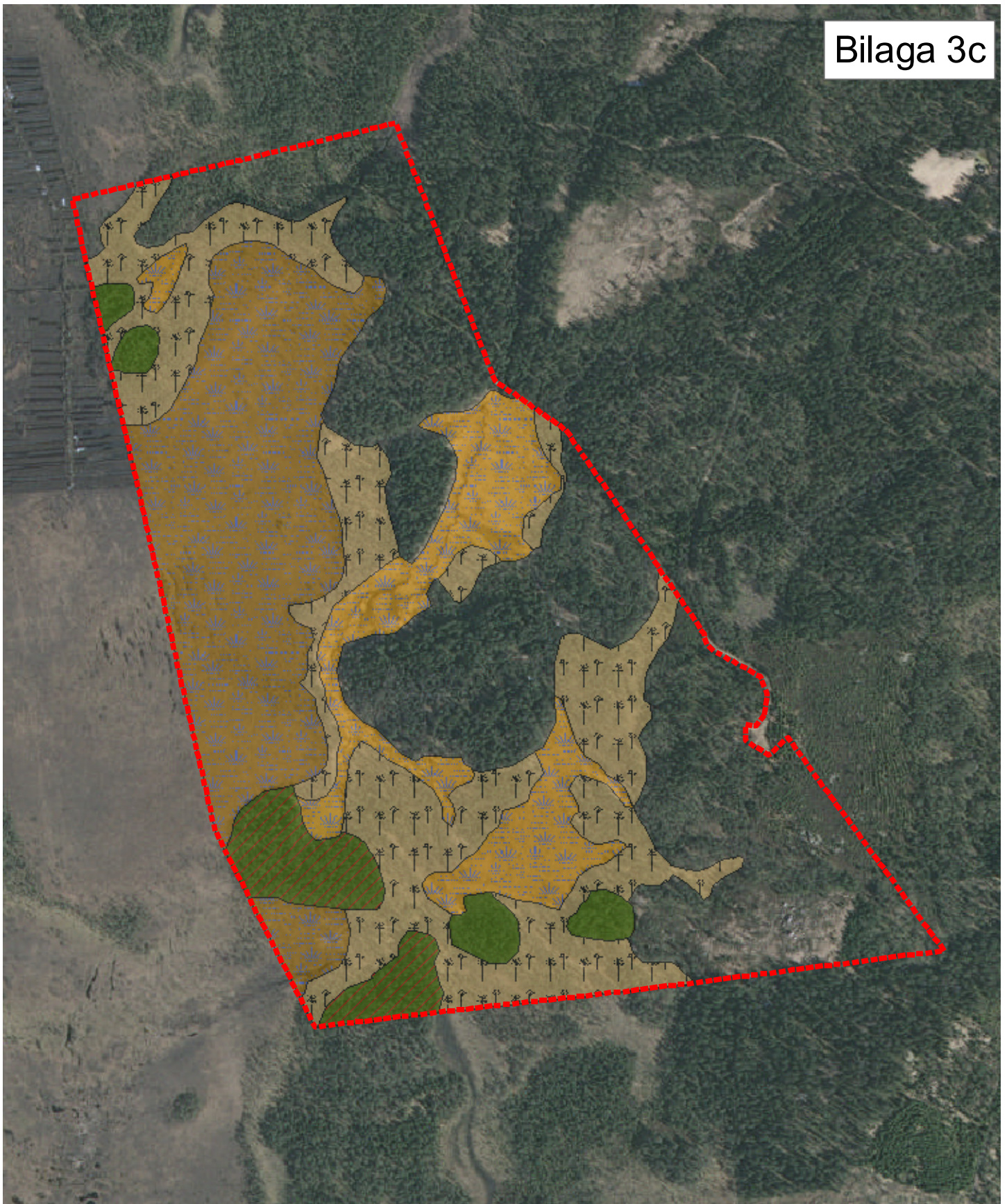
0 100 200 400 Meter

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Illustrationskarta till skötselplan för naturreservatet Baremosse
Tillhör Länsstyrelsens beslut 2014-12-08,
dnr 511-26806-2011

© Länsstyrelsen i Västra Götalands län
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

Natura2000-habitat
Naturreservatet Baremosse, Tidaholms kommun

 Gräns för naturreservat

N2000-habitat

	7110 Högmossar		9010 Taiga
	7140 Öppna mossar och kärr		91D0 Skogsbevuxen myr
			Utvecklingsmark - 9010 Taiga

Skala 1:7000

0 100 200 400 Meter

LÄNSSTYRELSEN
 VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Illustrationskarta till skötselplan för naturreservatet Baremosse
 Tillhör Länsstyrelsens beslut 2014-12-08,
 dnr 511-26806-2011

© Länsstyrelsen i Västra Götalands län
 © Lantmäteriet Geodatasamverkan

Friluftslivsanordningar
Naturreservatet Baremosse, Tidaholms kommun

 Gräns för naturreservat

Friluftslivsanordning

 Informationsskylt

Skala 1:7000

0 100 200 400 Meter

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Illustrationskarta till skötselplan för natur-
reservatet Baremosse
Tillhör Länsstyrelsens beslut 2014-12-08,
dnr 511-26806-2011

© Länsstyrelsen i Västra Götalands län
© Lantmäteriet Geodatasamverkan